

การเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำความผิดด้วยการ ปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน The Enhancement of Parental Responsibility's Juvenile Offender Through Assimilative Integrative Family Counseling Based on Structural Family Counseling Theory

จุฑารัตน์ จินจรรยา*

Jutarat Chinchanya*

ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จตุจักร กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10900

The Central Juvenile and Family Court, Chatuchak, Bangkok, 10900

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบของพ่อแม่และเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบของพ่อแม่ กลุ่มตัวอย่างคือพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำความผิดและเข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัว ขั้นตอนที่ 2 เสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ด้วยการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ กลุ่มตัวอย่างคือพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำความผิด และเข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ที่มีระดับคะแนนความรับผิดชอบระดับปานกลาง จำนวน 20 ครอบครัว ทำการสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 10 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่จำนวน 37 ข้อ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และโปรแกรมการปรึกษาครอบครัวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบของพ่อแม่ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว และความคาดหวัง โดยกลุ่มพ่อแม่ที่ได้รับการปรึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบแตกต่างกับพ่อแม่ที่ไม่ได้รับการปรึกษาในระยะหลังทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพ่อแม่ที่ได้รับการปรึกษามีค่าเฉลี่ยคะแนนความรับผิดชอบในระยะหลังทดลองแตกต่างจากระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ, ความรับผิดชอบของพ่อแม่, เด็กกระทำความผิด, ทฤษฎีโครงสร้างครอบครัว

Abstract

The purpose of this research is to study the elements of parents' responsibility and to enhancement the responsibility of parents with integrated family counseling. Which is an experimental research divided into 2 steps. Step 1 is the study of the factors of responsibility. The sample group is parents who have children offending and entering the process of the Juvenile and Family Court for 400 person. Step 2 is to enhancement of responsibility of parents with integrative family counseling. The sample group is parents who have children offending and entering the process of the Central Juvenile and Family Court with 20 parents' moderate responsibility levels. With simple random sampling into the experimental group and the control group for 10 families each group. The tools used were the parents' responsibility measure of 37 items with the value of .91 and family counseling programs developed by the researcher. Statistics for analysis is confirm factor analysis and repeated variance analysis.

The results of this research revealed that The parents' responsibility component has 6 factors : solving problems of family members, communication of family members, roles of family members, emotional responses of family members, controlling the behavior of family members and expectations. And the enhancing the responsibility of parents found that parents who receive counseling have an average difference in parents' responsibility scores with parents who are not consulted during the post-trial period with statistical significance at .05 level and parents who received integrative family counseling has mean scores of parents' responsibility in the post-test period were different from the pre-trial period with statistical significance at .05 level.

Keyword: Integrative family counseling Parental's Responsibility offenders structural family counseling theory

บทนำ

ในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากซึ่งเป็นไปตามกระแสสังคมโลก ส่งผลให้ครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของพ่อแม่ เช่น พ่อแม่จะต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวมากขึ้น ทำให้มีเวลาอยู่กับครอบครัวน้อยลง พ่อแม่มีเวลาพูดคุยหรืออยู่กับลูกน้อยลง และถ้าหากพ่อแม่ลดบทบาทในการเลี้ยงดูลูก อาจทำให้พบปรากฏการณ์ในสังคมที่เกิดขึ้น คือ 1. เกิดเพศที่สามสูงขึ้นเพราะขาดความเข้าใจและขาดแบบอย่าง 2. เด็กมีแนวโน้มใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาเพราะขาดทักษะการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม และ 3. ขาดทักษะในการดำเนินชีวิตในสังคมประกอบกับขาดความรักที่สมบูรณ์แบบทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นและไม่ปลอดภัย¹

บทบาทการเป็นพ่อแม่จึงเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัวแบบแผนพฤติกรรมหรือหน้าที่ความรับผิดชอบที่พ่อแม่พึงกระทำต่อบุตร ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการเลี้ยงดูบุตร โดยพ่อแม่ต้องให้การเลี้ยงดูบุตรให้ได้รับความสมบูรณ์ทางด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม ด้านการแก้ปัญหา พ่อแม่จะต้องช่วยบุตรในการแก้ปัญหาต่างๆ การแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว ด้านการเป็นต้นแบบทางสังคมโดยพ่อแม่มีความสำคัญในการเป็นแบบอย่างทางสังคมและอาชีพการทำงานของบุตร และด้านสันตนาการ พ่อแม่ควรมหาเวลาว่างเพื่อพักผ่อนหย่อนใจกับครอบครัว จัดสถานที่ภายในบ้านเพื่อให้สมาชิกครอบครัวได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน หรือเพื่อให้บุตรได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน รักษาสมรรถภาพร่างกายให้ดีอยู่เสมอ ส่งเสริมให้สมาชิกครอบครัวและบุตรใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ปลอดภัย²

ปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม ทั้งทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพอันเป็นกำลังหลักของประเทศชาติต่อไป การแก้ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ดีที่สุดควรเริ่มจากสถาบันครอบครัว เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว การเรียนรู้ของบุคคลโดยเริ่มตั้งแต่วัยเด็กมีการเลียนแบบมาจากบิดามารดา ซึ่งเป็นต้นแบบที่สำคัญที่สุด หากสถาบันครอบครัวบกพร่องอ่อนแอขาดพลังยึดเหนี่ยวจิตใจ ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน³

เด็กกระทำความผิดส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ พัฒนาการด้านต่างๆ ในชีวิตมีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และก้าวกระโดดต้องพบความยากลำบากในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านฮอร์โมนที่มีผลต่อพัฒนาการร่างกาย ความคิดอารมณ์ส่งผลให้เป็นช่วงวัยที่เต็มไปด้วยความสับสนในตนเองและมีความหุนหันพลันแล่นโดยยากที่จะควบคุมมากกว่าช่วงวัยรุ่นตอนกลางและวัยรุ่นตอนปลายเพราะไม่มีประสบการณ์ในการรับมือมาก่อน พัฒนาการด้านความคิดของวัยรุ่นที่เป็นเด็กกระทำความผิดช่วงนี้มักเริ่มมีความคิดแบบตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric) มีความต้องการค้นหาอัตลักษณ์ของตนเองด้วยเหตุนี้อิทธิพลของบุคคลอื่นและสังคมรอบข้างจึงมีผลต่อความคิดความรู้สึกเป็นอย่างมากเด็กกระทำความผิดในช่วงวัยรุ่นตอนต้นจึงเป็นช่วงวัยที่สำคัญเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการหลายด้านและพฤติกรรมต่างๆ เป็นรอยต่อของความเป็นเด็กไปสู่ผู้ใหญ่⁴

การแก้ไขปัญหาด้านครอบครัวได้ด้วยบุคคลในครอบครัวหรือพ่อแม่หรือผู้ปกครองดูแลเด็กจำเป็นต้องรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว⁵ ซึ่งการพัฒนาความเป็นอยู่ของครอบครัวไม่ให้เกิดปัญหาและสามารถอยู่ร่วมกันในครอบครัวได้อย่างปกติสุขนั้น คือ ความรับผิดชอบที่มีต่อบุคคลในครอบครัวทั้งในเรื่องเวลา การเงิน ความสัมพันธ์ การอบรมสั่งสอน การสร้างภูมิคุ้มกันทางร่างกายและจิตใจให้แก่สมาชิกในครอบครัว โดยพบว่าบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการเป็นพ่อแม่นั้นมีความสำคัญและต้องมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้นตามมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบเรื่องการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู พ่อและแม่มีหน้าที่ที่ต้องปลูกฝังให้ลูกสามารถควบคุมตนเองและปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

รวมถึงด้านการเข้าสังคม มารยาททางสังคม การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อให้ลูกสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและปกติสุข⁶ ซึ่งความรับผิดชอบของพ่อแม่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนและบุคคลในครอบครัว ในการสร้างลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเองและมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลในครอบครัวมีลักษณะความรับผิดชอบที่ดี จะช่วยให้บุคคลในครอบครัวอยู่ร่วมกันในครอบครัวเป็นไปด้วยความราบรื่น สงบสุข อีกทั้งความรับผิดชอบของครอบครัวยังเป็นคุณธรรมที่สำคัญในการพัฒนาประเทศได้อีกทางหนึ่ง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของพ่อแม่จากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ไม่พบเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำความผิดที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองและศึกษาประสิทธิภาพกระบวนการปรึกษาในการเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่โดยตรง ในต่างประเทศพบเอกสารงานวิจัยที่เน้นการศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องมือความรับผิดชอบการศึกษาความรับผิดชอบร่วมกับตัวแปรทางจิตวิทยาอื่นเป็นต้น ในส่วนประเทศไทยพบว่ามีเพียงแต่การศึกษาเพื่อพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบของนักเรียน และการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เป็นปัจจัยมาจากความรับผิดชอบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ

ทำการศึกษองค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่เป็นบริบทของเด็กกระทำความผิดในประเทศไทยและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการปรึกษารอบครอบครัวแบบบูรณาการต่อความรับผิดชอบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจในการพัฒนาคุณภาพของครอบครัวที่มีบุตรกระทำความผิดให้มีความสามารถในการจัดการปัญหา ผลกระทบที่เกิดขึ้นและเป็นการเฝ้าระวังมิให้เกิดซ้ำอีก

ดังนั้น วิธีการที่สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ได้อีกวิธีหนึ่งคือการใช้กระบวนการให้การปรึกษารอบครอบครัวเชิงบูรณาการ จะช่วยให้ครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดูแลครอบครัว การจัดการกับบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะปัญหาและอุปสรรคภายในครอบครัวในด้านต่างๆ เช่นด้านการสื่อสารการปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัวการแสดงความรักความผูกพันและความรับผิดชอบของครอบครัว เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความ

สนใจในการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบของพ่อแม่ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อการเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ด้วยการวิจัยเชิงทดลอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนในการนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่เหมาะสม อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อครอบครัวเด็กกระทำผิด

คำถามการวิจัยดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

1. ความรับผิดชอบของพ่อแม่ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
 2. การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการโดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน สามารถเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดได้หรือไม่
- การวิจัยนี้นำเสนอทั้ง 2 ขั้นตอน ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

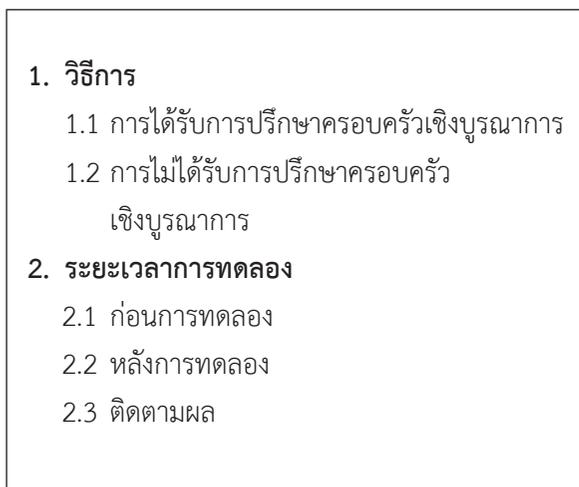
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด
2. เพื่อศึกษาผลการปรึกษาเชิงบูรณาการโดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาผลการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการโดยมีโครงสร้างทฤษฎีโครงสร้างเป็นฐาน

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการโดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด

สมมติฐานการวิจัย

1. องค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด ประกอบด้วย ด้านการแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว ด้านการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว ด้านบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว และด้านความคาดหวัง

2. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการโดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน มีคะแนนความรับผิดชอบของพ่อแม่ หลังการทดลองและการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. กลุ่มทดลองที่ได้รับการปรึกษาคครอบครัวเชิงบูรณาการโดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน มีคะแนนความรับผิดชอบของพ่อแม่ หลังการทดลองและการติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด

ในขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ในบริบทของครอบครัวไทย เนื่องจากผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบของพ่อแม่ โดยจากการศึกษาทฤษฎี เอกสารอ้างอิง และงานวิจัยต่างๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะในศาลเยาวชนและครอบครัวในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี และชัยนาท

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด จำนวน 37 ข้อ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นแบบวัดมาตราประเมินค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้รับการพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาค่าความเที่ยงตรงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของเครื่องมือเท่ากับ .91

2. โปรแกรมการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีโครงสร้างเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด ประกอบด้วย การปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เป็นรายครอบครัวจนครบ 10 ครอบครัว ครอบครัวละ 10 ครั้งๆ ละ 60 นาที

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา ตามหนังสือที่ อว 8118/0193 ลงวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงสิทธิในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย การตอบรับหรือปฏิเสธเข้าร่วมวิจัยจะไม่มีผลใดๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลทุกอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับ และแม้ว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยแล้วก็สามารถแจ้งเพื่อยกเลิกการเข้าร่วมวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่ต้องให้เหตุผลใดๆ โดยไม่มีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนและครอบครัว

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยนำแบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (พ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดและบุตรอายุ 15 ปีขึ้นไป) ศาลเยาวชนและครอบครัว จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี สระบุรี และชัยนาท) จำนวน 400 ราย

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด ไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความรับผิดชอบของพ่อแม่ไปใช้ในขั้นตอนการเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่

3. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกครอบครัวที่มีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของพ่อแม่ในระดับปานกลางลงมา จำนวน 20 ครอบครัว ที่สมัครใจและสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดระยะเวลาการศึกษาวิจัย โดยการสุ่มเข้ากลุ่ม (Random assignment) เป็นกลุ่มทดลอง 10 ครอบครัว และกลุ่มควบคุม 10 ครอบครัว

4. ผู้วิจัยวางแผนการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบที่มีการวัดก่อนทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล (Pretest Posttest Follow up Design)

5. ผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้ให้การปรึกษารายครอบครัว โดยใช้แนวทางการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีโครงสร้างเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด จำนวน 10 ครอบครัว ครอบครัวละ 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที เป็นระยะเวลา 5 สัปดาห์

6. ผู้วิจัยประเมินผลความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด หลังได้รับการปรึกษาครอบครัว ครบ 10 ครั้ง โดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่

7. ผู้วิจัยติดตามผลพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดหลังสิ้นสุดการได้รับการปรึกษาครอบครัว หลังการทดลองไปแล้ว 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด โดยใช้สถิติพรรณนา หาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. วิเคราะห์ค่าสถิติความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่

2.1 การแสดงค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนทั้งหมดโดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ เพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (A Confirmatory Factor Analysis)

3. วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความรับผิดชอบของพ่อแม่ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผลของการให้การปรึกษา และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคะแนนความรับผิดชอบของพ่อแม่ของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ(Repeated Measures Analysis of Variance : ANOVA)⁶

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด พบว่า ความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว ด้านการสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว ด้านบทบาทของสมาชิกในครอบครัว ด้านการตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว ด้านการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว และด้านความคาดหวัง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (χ^2) (Standardized Solution) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง .74 - .96 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (θ)

อยู่ระหว่าง .09 - .46 แต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนของความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาจากค่า R2 ได้ระหว่างร้อยละ 54 - 91

ผลการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การเสริมสร้างและศึกษาผลความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดด้วยการปรึกษาเชิงบูรณาการ โดยมีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐาน

การเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด มีการบูรณาการเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ร่วมในการให้การปรึกษา ได้แก่ เทคนิคการเข้าร่วมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว (Joining) และเทคนิคการแสดงบทบาท (Enactment) เทคนิคคำถามการจัดระดับ (Scaling questions) เทคนิคการชี้แนะหรือการชี้แนะ (Directives) เทคนิคการเผชิญหน้า (Confrontation) เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) และเทคนิคการลำดับเหตุการณ์ในชีวิตครอบครัว (Family life fact chronology) จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวมทั้งหมด 10 สัปดาห์ได้ผลการวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง (n = 10)			กลุ่มควบคุม (n = 10)		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES)						
ก่อนการทดลอง	2.90	.37	ปานกลาง	2.43	.38	ปานกลาง
หลังการทดลอง	3.99	.32	มาก	2.61	.17	ปานกลาง
การติดตามผล	4.11	.31	มาก	2.65	.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมของกลุ่มทดลอง ระยะก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.90$, SD = .37) อยู่ในระดับปานกลาง ระยะหลังทดลอง ($\bar{X} = 3.99$, SD = .32) อยู่ในระดับมาก และระยะติดตามผล ($\bar{X} = 4.11$, SD = .31) อยู่ในระดับมาก ความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมของกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.43$, SD = .38) อยู่ในระดับน้อย ระยะหลังทดลอง ($\bar{X} = 2.61$, SD = .17) อยู่ในระดับปานกลาง และระยะติดตามผล ($\bar{X} = 2.65$, SD = .17) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมของกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n = 10)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ยที่นำมาเปรียบเทียบ	ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ความรับผิดชอบของพ่อแม่	ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.90$) – หลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.99$)	-1.098*
ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES)	ก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 2.90$) – การติดตามผล ($\bar{X} = 4.11$)	-1.216*
	หลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.99$) – การติดตามผล ($\bar{X} = 4.11$)	-.118

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมในระยะหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($\bar{X} = 3.99 > 2.90$) ในระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ($\bar{X} = 4.11 > 2.90$) ในระยะติดตามผลกับหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 4.11$ ไม่แตกต่างจาก = 3.99)

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวม ระหว่างกลุ่มทดลอง (Experimental Group) กับกลุ่มควบคุม (Control Group) ระหว่าง (1) ระยะก่อนทดลอง (2) หลังการทดลอง (3) ระยะติดตามผล มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	ช่วงเวลาการวัด	ค่าเฉลี่ย		ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย	P
		กลุ่มทดลอง (n = 10)	กลุ่มควบคุม (n = 10)		
ความรับผิดชอบของพ่อแม่	ก่อน	2.90	2.43	0.47	.012
ที่มีบุตรกระทำ	หลัง	3.99	2.61	1.38	.000
ความผิด (FMRES)	ติดตามผล	4.11	2.65	1.46	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด (FMRES) ในภาพรวมก่อนการทดลอง ค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 2.90 > 2.43$) หลังการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 3.99 > 2.61$) และการติดตามผล พบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X} = 4.11 > 2.65$)

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดโดยใช้โปรแกรมการศึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิด ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความรับผิดชอบของพ่อแม่ พบว่า ความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การตอบสนองทาง

อารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวและความคาดหวังของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่าความรับผิดชอบของพ่อแม่ต้องเริ่มต้นมาจากรูปแบบการพัฒนามนุษย์ตั้งแต่เริ่มแรกคลอด โดยคำนึงถึงอิทธิพลของระบบพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเลี้ยงดู ดังนั้น ความรับผิดชอบของพ่อแม่จึงประกอบไปด้วย บทบาทหน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ ความคาดหวังของสมาชิกในครอบครัว สถานภาพของพ่อแม่ และสัมพันธภาพในครอบครัว ครอบครัว⁷ และสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวว่าความรับผิดชอบของพ่อแม่ จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสมาชิกในครอบครัวมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืองานต่าง ๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของแต่ละคน ซึ่งประกอบไปด้วยความรักความเอาใจใส่ (Affective function) การอบรมเลี้ยงดู (Socialization and placement function) การผลิตสมาชิก (Reproductive function) เศรษฐกิจ (Economic function) การดูแลสุขภาพ (Health care function)⁸ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษา การทำหน้าที่ของครอบครัว พบว่า ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิก⁹

2. เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ด้วยการปรึกษาเชิงบูรณาการ โดยมีทฤษฎีโครงสร้างครอบครัวเป็นฐานผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดได้อย่างเหมาะสม เกิดสัมพันธภาพที่ขึ้นในภายในครอบครัว สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเลี้ยงดูบุตรวัยรุ่นได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะของรูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการ¹⁰ เป็นกระบวนการให้การปรึกษาครอบครัวอย่างเป็นระบบ ที่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในครอบครัวให้เหมาะสมมากขึ้น ลดช่องว่างของระยะขอบเขตลดรูปแบบการใช้พฤติกรรมที่ใช้อำนาจและการควบคุม การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสื่อสารของครอบครัว เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางบวก เกิดการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารในครอบครัวที่เหมาะสม¹¹ มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดทั้ง 6 องค์ประกอบ ที่ได้มาจากการศึกษา ได้แก่ การแก้ปัญหาของสมาชิกในครอบครัว การสื่อสารของสมาชิกในครอบครัว บทบาทของสมาชิกในครอบครัว การตอบสนองทางอารมณ์ของสมาชิกในครอบครัว การควบคุม

พฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว และความคาดหวังของสมาชิกในครอบครัว

รูปแบบการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ กำหนดให้แต่ละครั้งที่ให้การปรึกษามีขั้นตอนในการปรึกษา 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป เทคนิคทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเชิงบูรณาการที่ใช้ ได้แก่ ทฤษฎีโครงสร้างครอบครัว โดยใช้เทคนิคการสร้างความร่วมมือ (Establishing a Collaborative) เทคนิคการเปิดเผยตนเอง (Self disclosure) เทคนิคคำถามเวียน (Circular questioning) เทคนิคการให้การสนับสนุนหรือยืนยัน (Confirmatory) เทคนิคการติดตามร่องรอย (Tracking) เทคนิคการเข้าร่วมเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว (Joining) เทคนิคการมองภาพใหม่ (Reframing) เทคนิคการปรับให้เหมาะสม (Accommodation) และเทคนิคการแสดงบทบาท (Enactment) โดยดำเนินการให้การปรึกษาเป็นรายครอบครัว เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของพ่อแม่ จำนวน 10 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 60 นาที

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่จำนวน 37 ข้อเป็นแบบวัดที่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงเหมาะสมในการนำไปใช้ในกลุ่มพ่อแม่ที่มีความคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง หากมีความประสงค์นำไปใช้ในการวัดความรับผิดชอบของพ่อแม่กลุ่มตัวอย่างอื่นเช่นเด็กที่อยู่ในวัยเรียน หรือเด็กที่ใกล้เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นควรมีการคำนึงถึงบริบทกลุ่มตัวอย่าง พัฒนาการตามวัยภาษาถ้อยคำให้เหมาะสม

1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือการแก้ปัญหา การสื่อสาร บทบาท การตอบสนองทางอารมณ์ การควบคุมพฤติกรรม และความคาดหวัง ผู้ที่มีความสนใจในตัวแปรความรับผิดชอบของพ่อแม่สามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไปใช้ทั้งในการศึกษาในกลุ่มที่คล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างหรือนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาความรับผิดชอบให้แก่เด็กกระทำผิดในภูมิภาคอื่นได้ควรมีการปรับเนื้อหากิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับบริบทกลุ่มตัวอย่างเพื่อประโยชน์สูงสุด

1.3 รูปแบบการปรึกษาครอบครัวแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบพ่อแม่ที่มีบุตรกระทำผิดจำนวน 10 ครั้งพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและเทคนิค

การปรึกษาผู้นำกิจกรรมควรมีความเข้าใจพื้นฐานการปรึกษาครอบครัวและแนวคิดทฤษฎีในส่วนของศาลเยาวชนและครอบครัวควรมอบหมายให้นักจิตวิทยาประจำศาล ที่มีพื้นฐานทางด้านจิตวิทยาการปรึกษาจิตวิทยาแนะแนวเพื่อทำการศึกษาและปรับใช้และสามารถมอบหมายให้นักจิตวิทยาศึกษาและนำไปใช้ในการพัฒนาความรับผิดชอบของพ่อแม่ได้เช่นกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้ที่มีความสนใจในตัวแปรความรับผิดชอบของพ่อแม่ สามารถศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึกในด้านความคาดหวังและบทบาทของพ่อแม่ที่ส่งผลต่อบุตรในกลุ่มประชากรอื่น เช่น กลุ่มวัยอนุบาล กลุ่มวัยรุ่นระดับมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษาและพัฒนาองค์ประกอบด้านความคาดหวังและด้านบทบาท และหาโอกาสพัฒนากลุ่มประชากรอื่นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

2.2 การศึกษาความสัมพันธ์ความรับผิดชอบของพ่อแม่ร่วมกับคุณลักษณะทางจิตวิทยาอื่นเช่นการตระหนักรู้การจัดการปัญหา อารมณ์ศีลธรรมเพื่อพัฒนารูปแบบการปรึกษาที่สามารถพัฒนาได้หลายตัวแปรตัวร่วมกัน

References

1. Pitikullatung S. Family Therapy: Situations and trends of Thai families. National Family Health Care Conference 6th. Department of Family Health Faculty of Health Sciences Mahidol University (in thai)
2. Inprasit S. Causes of criminal offenses of children with traumatic children Trauma. The right preventive and remedial approach. Training course report Executive Judges in the First Instance Court, Class 10. Institute of Judicial Civil Service Development, Courts of Justice Bangkok. 2012: p2. (in thai)
3. Wachanasara K. Family life in Thai society. Synthesis report from the database. 1st edition. Nakhon Pathom: Institute for Population and Social Research, Mahidol University. 2011: p15 (in thai)
4. Srivichai C. Effect of self-Regulation Program on Self-Efficacy Toward Control on Information-Technology Using among Adolescents. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2017;18(2): 112. (in Thai).
5. Tepteian B. Factors related to strong families. Research report Journal of Public Health and Development. 2008; 6(2): 3. (in thai)
6. Cambell S. Experimental and quasi-experimental al designs for research. Reprinted from Handbook / Research on Teaching. 1969. Copyright © 1963 by Houghton Mifflin Company. Printed in U.S.A.
7. Jurkovic S. The Parentification Inventory: Development, Validation, and Cross-Validation. The American Journal of Family Therapy. 2011; 39:226–241 Copyright © Taylor & Francis Group, LLC
8. Tengku Aizan BintiTengku A. Correlates of filial responsibility among Malay families in Selangor, Malaysia. 1992 ; Retrospective Theses and Dissertations. 10395.
9. Trangkasombut A. Mental health care and family counseling. 2011 (6) ; Bangkok: Santa Printing.
10. Kummabutr J. One-year Follow-up Effect of A Parent Training Program in Conjunction with a Life Skills Training Program on The Life Skills of School- Age Children. Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2018;19(1): 229. (in Thai).
11. Kaewkaewpan W. Family Relationships with Problem of Delinquency in Adolescence. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2017; 10(1): 44. (in thai)